

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

25. juuni 2020*

Apellatsioonkaebus – Avalik teenistus – Euroopa Parlament – Lepinguline teenistuja – Euroopa Liidu ametnike personalieeskirjade artiklid 12a ja 24 – Psühholoogiline ahistamine – Abitaotlus – Õigus olla ära kuulatud – Abitaotluse rahuldamata jätmine – Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikkel 41 – Kohtuliku kontrolli ulatus

Kohtuasjas C-570/18 P,

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 10. septembril 2018 esitatud apellatsioonkaebus,

HF, esindaja: *avocate* A. Tymen,

apellant,

teine menetlusosaline:

Euroopa Parlament, esindajad: E. Taneva ja T. Lazian,

kostja esimeses kohtuastmes,

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja president A. Arabadjiev, kohtunikud T. von Danwitz ja A. Kumin (ettekandja),

kohtujurist: H. Saugmandsgaard Øe,

kohtusekretär: ametnik V. Giacobbo-Peyronnel,

arvestades kirjalikku menetlust ja 13. novembri 2019. aasta kohtuistungil esitatut,

olles 29. jaanuari 2020. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Apellant palub oma apellatsioonkaebuses tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 29. juuni 2018. aasta otsuse HF *vs.* parlament (T-218/17, edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus“, EU:T:2018:393), millega kohus jättis rahuldamata tema hagi, milles paluti esiteks tühistada Euroopa Parlamendi 3. juuni 2016. aasta

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

otsus, millega selle institutsiooni teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus jättis rahuldamata tema 11. detsembri 2014. aasta abitaotluse, ja teiseks hüvitada kahju, mis talle väidetavalt tekkis rikkumiste tõttu, mille see asutuse pani toime abitaotluse menetlemisel.

- 2 Parlament palub vastuapellatsioonkaebuses Euroopa Kohtul tühistada vaidlustatud kohtuotsuse, kuna Üldkohus rikkus selle kohtuotsuse punktides 80–81 ja 123 õigusnorme, jätta esimeses kohtuastmes esitatud hagi rahuldamata ja mõista kohtukulud välja apellandilt.

Õiguslik raamistik

- 3 Euroopa Liidu ametnike personalieeskirjade (edaspidi „personalieeskirjad“) artiklis 12a vaidluse suhtes kohaldatavas redaktsioonis on sätestatud:

„1. Ametnikud hoiduvad igasugusest psühholoogilisest või seksuaalsest ahistamisest.

[...]

3. *Psühholoogiline ahistamine* – sobimatu käitumine, mis leiab aset aja jooksul, on korduv või süstemaatiline ja hõlmab füüsilist käitumist, kõne- või kirjakeelt, žeste vm tegevusi, mis on tahtlikud ja mis võivad kahjustada inimeste isiksust, väärikust või füüsilist ja psühholoogilist terviklikkust.“

- 4 Personalieeskirjade artiklis 24 on ette nähtud:

„Liit aitab iga ametnikku, eelkõige menetluses sellise isiku vastu, kes esineb ähvarduste, solvavate või laimavate tegude või rünnakutega isiku või omandi vastu, mille all ametnik või tema pereliige kannatab ametniku ametiseisundi ja kohustuste tõttu.

Liit kompenseerib ametnikule sellistel juhtudel kantud kahju niivõrd, kuivõrd töötaja ise ei ole teadlikult ega tõsise hooletuse tõttu kahju tekitanud ega ole saanud hüvitist kahju põhjustanud isikult.“

- 5 Personalieeskirjade artiklis 90 on sätestatud:

„1. Iga isik, kelle suhtes kohaldatakse käesolevaid personalieeskirju, võib esitada ametisse nimetavale asutusele või ametiisikule taotluse teda käsitleva otsuse tegemiseks. Asutus või ametiisik teatab asjaomasele isikule oma põhjendatud otsuse nelja kuu jooksul pärast taotluse esitamise kuupäeva. Kui taotlusele pole selleks tähtpäevaks vastatud, loetakse seda kaudseks taotluse tagasilükkamise otsuseks, mille vastu võib esitada kaebuse vastavalt järgmisele lõikele.

2. Iga isik, kelle suhtes kohaldatakse käesolevaid personalieeskirju, võib esitada ametisse nimetavale asutusele või ametiisikule kaebuse teda kahjustava meetme kohta, kui nimetatud asutus või ametiisik on teinud otsuse või kui ta pole võtnud personalieeskirjades ettenähtud meetet. Kaebus tuleb esitada kolme kuu jooksul. [...]

[...]

Asutus või ametiisik teatab asjaomasele isikule oma põhjendatud otsuse nelja kuu jooksul pärast taotluse esitamise kuupäeva. Kui kaebusele pole selle tähtaja lõpuks vastatud, loetakse seda kaebuse kaudseks tagasilükkamise otsuseks, mille vastu võib esitada apellatsiooni vastavalt artiklile 91.“

Vaidluste taust

- 6 Vaidluse tausta on kirjeldatud vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1–33 ja selle võib kokku võtta järgmiselt.
- 7 Aastatel 2005–2015 töötas apellant HF Euroopa Parlamendi kommunikatsiooni peadirektoraadi audiovisuaalüksuses mitmes staatuses, see tähendab abiteenistuja, lepingulise teenistuja ja ka ajutise teenistujana.
- 8 Parlamendi peasekretärile (edaspidi „peasekretär“) adresseeritud 11. detsembri 2014. aasta kirjas, millest saadeti koopia ka töökohal ahistamise ja selle ärahoidmisega tegeleva nõuandekomitee (edaspidi „nõuandekomitee“) esimehele, parlamendi presidendile ning parlamendi peasekretariaadi personali peadirektoraadi peadirektorile (edaspidi „personali peadirektor“), esitas apellant personalieeskirjade artikli 90 lõike 1 alusel abitaotluse personalieeskirjade artikli 24 tähenduses (edaspidi „abitaotlus“). Täpsemalt palus ta, et võetaks kiireloomulised meetmed tema koheseks kaitseks tema eeldatava ahistaja eest ning et parlamendi teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus (edaspidi „teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus“) algataks haldusjuurdluse asjaolude paikapidavuse tuvastamiseks.
- 9 Taotluse põhjenduseks väitis apellant, et audiovisuaalüksuse juhataja (edaspidi „üksuse juhataja“) ahistas teda psühholoogiliselt personalieeskirjade artikli 12a tähenduses. Ahistamine väljendus üksuse juhataja käitumises ning tema suulises ja kirjalikus eneseväljenduses, eeskätt talituse koosolekutel.
- 10 Personali peadirektor teatas 4. veebruari 2015. aasta kirjaga apellandile, et tema jaoks on võetud eemaldamismeede üksuse juhataja suhtes, mis seisneb apellandi üleviimises külastusprogrammi üksusesse.
- 11 Personali peadirektor teavitas 8. detsembri 2015. aasta kirjas apellanti oma kavatsusest lugeda tema abitaotlus põhjendamatuks pärast seda, kui nõuandekomitee oli muu hulgas kuulunud ära üksuse juhataja ning 14 muud audiovisuaalüksuse ametnikku ja teenistujat.
- 12 Apellant taotles 17. detsembri 2015. aasta kirjaga, et talle edastataks nõuandekomitee – tema sõnade kohaselt „juurdluse“ – aruanne. Ta kordas seda taotlust 5. veebruari 2016. aasta kirjas.
- 13 Personali peadirektor määras 9. veebruari 2016. aasta kirjas apellandile 1. aprillil 2016 lõppeva tähtaja seisukohtade esitamiseks tema kavatsuse kohta jätta abitaotlus rahuldamata. Lisaks teatas ta apellandile, et nõuandekomitee oli talle saatnud vaid arvamuse, mille kohaselt ei olnud tegemist psühholoogilise ahistamisega. Sellega seoses oli tavapärane, et nõuandekomitee ei olnud talle saatnud ahistamist käsitlevate sise-eeskirjade artiklis 14 ette nähtud aruannet, kuna nõuandekomitee koostab selle ainult juhul, kui ta on psühholoogilise ahistamise olemasolu tuvastanud.
- 14 Apellant esitas 1. aprillil 2016 oma kirjalikud seisukohad, milles ta kordas, et üksuse juhataja käitumine tema suhtes oli personalieeskirjade artikli 12a tähenduses „psühholoogiline ahistamine“ ning samal ajal seadis ta eelkõige kahtluse alla personali peadirektori väite, et nõuandekomitee ei olnud koostanud ahistamist käsitlevate sise-eeskirjade artikli 14 tähenduses aruannet, vaid oli esitanud üksnes arvamuse. Ta väitis selle kohta, et personali peadirektori keeldumisega edastada talle nõuandekomitee järeldusi tervikuna oli rikutud tema kaitseõigusi ning tema esitatud seisukohtadelt oli võetud igasugune soovitatav toime.
- 15 Personali peadirektor jättis teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutusena 3. juuni 2016. aasta otsusega abitaotluse rahuldamata (edaspidi „vaidlusalune otsus“). Ta märkis selles otsuses muu hulgas, et apellanti oli täielikult ja üksikasjalikult teavitatud põhjustest, miks peadirektor kavatses 8. detsembril 2015 abitaotluse rahuldamata jätta. Pealegi ei olnud personali peadirektori arvates apellandil esiteks mingisugust subjektiivset õigust sellele, et talle edastatakse juurdluse aruanne, arvamus või tunnistajate

ärakuulamise protokollid, mille nõuandekomitee oli koostanud. Teiseks jäi personali peadirektor arutluskäigu juurde, mille ta oli esitanud 8. detsembril 2015. aasta kirjas, ning otsustas seetõttu, et apellandi kirjeldatud olukord ei kuulunud personalieeskirjade artikli 12a tähenduses mõiste „psühholoogiline ahistamine“ alla.

- 16 Apellant esitas vaidlusaluse otsuse peale 6. septembril 2016 personalieeskirjade artikli 90 lõike 2 alusel kaebuse. Kaebuse põhjendamiseks tõi ta esile, et oli rikutud kaitseõigusi, Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artiklit 41, õigust olla ära kuulatud ja võistlevuse põhimõtet, samuti tõi ta esile rikkumised nõuandekomitee läbiviidud menetluses, ilmsed hindamisvead, personalieeskirjade artiklite 12a ja 24 rikkumise ning abistamiskohustuse ja hoolitsemiskohustuse rikkumise.
- 17 Selle kaebuse jättis peasekretär kui teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus 4. jaanuari 2017. aasta otsusega rahuldamata.
- 18 Mis puudutab apellandi väidet selle kohta, et teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus ei edastanud talle nõuandekomitee aruannet ja tunnistajate ärakuulamise protokolle, leidis peasekretär muu hulgas, et võttes arvesse 11. juuli 2013. aasta kohtuotsusest *Tzirani vs. komisjon* (F-46/11, EU:F:2013:115) ja 23. septembri 2015. aasta kohtuotsusest *Cerafogli vs. EKP* (T-114/13 P, EU:T:2015:678) tulenevat kohtupraktikat, ei ole teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutusel kohustust neid dokumente apellandile edastada muu hulgas seetõttu, et nõuandekomitee töö parlamendis peab toimuma võimalikult konfidentsiaalselt ja olema salajane. Selleks aga, et tagada kõikide menetluses osalevate isikute, eelkõige tunnistajate sõnavabadus, ei ole teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutusel võimalik apellandile neid dokumente edastada.
- 19 Mis puutub sellesse, kas käesolevas asjas on tegemist „psühholoogilise ahistamise“ juhtumiga personalieeskirjade artikli 12a lõike 3 tähenduses, leidis peasekretär, et „tervikuna võttes ei näi asjaolude näol, mille [apellant] on esitanud, olevat tegemist üksuse juhataja sobimatu käitumisega alluva suhtes. [...]“.

Menetlus Üldkohtus ja vaidlustatud kohtuotsus

- 20 Hagiavaldusega, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 12. aprillil 2017, esitas apellant hagi, milles ta palus esiteks tühistada parlamendi 3. juuni 2016. aasta otsuse, millega teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus jättis rahuldamata tema 11. detsembril 2014 esitatud abitaotluse, ning teiseks hüvitada kahju, mis apellandil väidetavalt tekkis rikkumiste tõttu, mille see asutus pani toime abitaotluse menetlemisel.
- 21 Oma tühistamisnõude põhjenduseks esitas apellant kolm väidet, millest esimene puudutab seda, et on rikutud kaitseõigusi, harta artiklit 41, õigust olla ära kuulatud ja võistlevuse põhimõtet, teine puudutab menetlusvigu ja täpsemalt seda, et nõuandekomitee läbiviidud menetlus oli nõuetevastane ja erapoolik, ning kolmas puudutab ilmseid hindamisvigu, abistamiskohustuse ja hoolitsemiskohustuse rikkumist ning personalieeskirjade artiklite 12a ja 24 rikkumist.
- 22 Oma kahju hüvitamise nõuete põhjenduseks väitis apellant, et ta kandis mittevartalast kahju, mis tekitati teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutuse toime pandud rikkumistega abitaotluse menetlemisel. Nendel põhjustel palus ta hüvitiseks 70 000 euro suuruse summa väljamõistmist. Peale selle nõudis apellant täiendavat 20 000 euro suurust summat, et hüvitada mittevartalane kahju, mis tekitati rikkumistega, mis mõjutasid haldusjuurdlust ja mis antud juhul puudutavad nõuandekomitee tööd. Nii rikkus teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus apellandi väitel tema abitaotluse menetlemisel mõistliku aja põhimõtet.
- 23 Vaidlustatud kohtuotsusega jättis Üldkohus hagi põhjendamatusse tõttu tervikuna rahuldamata.

Poolte nõuded

Apellatsioonkaebuse nõuded

- 24 Apellatsioonkaebuses palub apellant Euroopa Kohtul:
- tühistada vaidlustatud kohtuotsus ja sellest tulenevalt
 - rahuldada tema esimeses kohtuastmes esitatud nõuded;
 - tühistada vaidlusalune otsus;
 - mõista parlamendilt mittevahalise kahju eest välja hüvitis, hinnates selle *ex aequo et bono* 90 000 eurole, ning
 - mõista mõlema kohtuastme kõik kohtukulud välja parlamendilt.
- 25 Euroopa Parlament palub Euroopa Kohtul:
- tunnistada apellatsioonkaebus põhjendatuks ja
 - mõista kohtukulud välja apellandilt.

Vastuapellatsioonkaebuse nõuded

- 26 Parlament palub vastuapellatsioonkaebuses Euroopa Kohtul:
- tühistada vaidlustatud kohtuotsus;
 - lahendada vaidlus sisuliselt, jättes hagi rahuldamata, ning
 - mõista kohtukulud välja apellandilt.
- 27 Apellant palub Euroopa Kohtul:
- jätta vaidlustatud kohtuotsus muutmata osas, milles see puudutab selle kohtuotsuse punktides 80, 81 ja 123 tuvastatud põhimõtteid;
 - tühistada vaidlustatud kohtuotsus osas, milles sellega jäeti rahuldamata apellandi nõuded, ja sellest tulenevalt
 - rahuldada tema esimeses kohtuastmes esitatud nõuded;
 - tühistada vaidlusalune otsus;
 - mõista parlamendilt mittevahalise kahju eest välja hüvitis, hinnates selle *ex aequo et bono* 90 000 eurole, ning
 - mõista kõik mõlema kohtuastme kohtukulud välja parlamendilt.

Vastuapellatsioonkaebus

Poolte argumentid

- 28 Parlament esitab oma vastuapellatsioonkaebuse põhjenduseks kaks väidet, millest esimese kohaselt rikkus Üldkohus õigusnormi, kui ta leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 81, et see institutsioon oleks pidanud edastama HFile nõuandekomitee arvamuse, ja teiseks, et vaidlustatud kohtuotsuse punktis 123 on rikutud õigusnormi, kuna Üldkohus ei piirdunud ilmse hindamisvea kontrollimisega.
- 29 Apellant selle argumentatsiooniga ei nõustu.

Euroopa Kohtu hinnang

- 30 Kõigepealt tuleb meelde tuletada, et Euroopa Kohtu pädevuses on omal algatusel tõstatada kõik apellatsioonkaebuse või apellatsioonkaebuse väidete vastuvõetavust puudutavad küsimused (vt selle kohta 28. veebruari 2008. aasta kohtuotsus *Neirinck vs. komisjon*, C-17/07 P, EU:C:2008:134, punkt 38 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 31 Sellega seoses olgu esiteks märgitud, et Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 esimese ja teise lõigu kohaselt võib Euroopa Kohtusse edasi kaevata Üldkohtu lõplikud otsused iga pool, kelle nõue on osaliselt või tervikuna rahuldamata jäetud.
- 32 Teiseks on Euroopa Kohtu kodukorra artikli 178 lõike 1 kohaselt nõutav, et vastuapellatsioonkaebuses nõutaks Üldkohtu lahendi täielikku või osalist tühistamist.
- 33 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 37 sisuliselt märkis, ei saa käesoleval juhul asuda seisukohale, et Euroopa Parlament on kohtuvaidluse kaotanud, kuna Üldkohus jättis rahuldamata apellandi hagi ja seega viimase nõude vaidlusaluse otsuse tühistamiseks.
- 34 Kuna kahe vastuapellatsioonkaebuse väitega on tegelikult püütud saavutada üksnes põhjenduste asendamist, mis puudutab Üldkohtu analüüsi vaidlustatud kohtuotsuse punktides 80–81 ja 123, siis tuleb need tagasi lükata (vt selle kohta 27. märtsi 2019. aasta kohtuotsus *Canadian Solar Emea jt vs. nõukogu*, C-236/17 P, EU:C:2019:258, punkt 75 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 35 Sellest järeldub, et vastuapellatsioonkaebuse kaks väidet tuleb jätta vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.
- 36 Euroopa Parlamendi kohtukulude hüvitamise nõude kohta piisab, kui tuletada meelde, et Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 58 kohaselt ei saa apellatsioonkaebuse aluseks olla üksnes kohtukulude summa või see, kumba poolt on kohustatud neid tasuma. Kuna aga vastuapellatsioonkaebuse kaks väidet on vastuvõetamatud, siis ei saa Euroopa Parlamendi seda nõuet rahuldada.
- 37 Arvestades eelnevaid kaalutlusi, tuleb käesolev vastuapellatsioonkaebus tervikuna läbi vaatamata jätta.

Apellatsioonkaebus

- 38 Apellant põhjendab oma apellatsioonkaebust kolme väitega. Esimese väite kohaselt on rikutud harta artikli 41 lõike 2 punktis a tagatud õigust olla ära kuulatud. Teise väite kohaselt on rikutud harta artikli 41 lõiget 1 ja Üldkohtul olevat põhjendamiskohustust ning moonutatud toimiku sisu ja selle argumente. Kolmas väide käsitleb harta artikli 31 lõike 1, personalieeskirjade artikli 12a lõigete 1 ja 3 ning artikli 24 rikkumist.

Poolte argumendid

- 39 Apellant leiab esimesena, et Üldkohus rikkus personalieeskirjade artikli 12a lõikeid 1 ja 3 ning personalieeskirjade artiklit 24, kui ta võttis vaidlustatud kohtuotsuse punktides 84 ja 85 arvesse üksnes abitaotluse läbivaatamise eesmärkidest ühte, nimelt puudutatud talituses rahu tagamise eesmärki, võtmata arvesse nendest eesmärkidest teist, mida on ometigi meenutatud selle kohtuotsuse punktis 83 ning milleks on igasuguse psühholoogilise ahistamise keelu konkreetne rakendamine.
- 40 Teisena on vaidlustatud kohtuotsus apellandi väitel põhjendamata ja vastuoluline osas, milles Üldkohus leidis, et tunnistajate ärakuulamise protokolle ei pea apellandile edastama, et kaitsta nende tunnistajate anonüümsust. Nimelt, kuigi Üldkohus täpsustas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 80, et nõuandekomitee arvamuse võib koostada mittekonfidentsiaalses vormis, kui on tagatud tunnistajate anonüümsus, ei võtnud Üldkohus selles küsimuses seisukohta ärakuulamise protokollide kohta. Seega ei kohaldanud Üldkohus kahele asjaomasele dokumendile samu kriteeriume selles suhtes, kas need dokumendid on edastatavad, ega selgitanud seda. Väidetavalt rääkis Üldkohus endale ka vastu, kuna ta ei võtnud arvesse tunnistajate ärakuulamise protokollide võimalikku anonüümseks muutmist, kuigi sama eesmärk tagada tunnistajate anonüümsus kehtib nii nõuandekomitee arvamuse edastamise kui ka nende ärakuulamise protokollide suhtes.
- 41 Apellant on seisukohal, et kuna rikkumised, mille ta tuvastas, viisid vaidlustatud kohtuotsuse punktides 83–85 Üldkohtu järeldusele, et tunnistajate ärakuulamise protokolle ei pea talle enne tema seisukohtade esitamist edastama, siis rikkus Üldkohus nende punktidega harta artikli 41 lõike 2 punkti a ja apellandi õigust olla ära kuulatud.
- 42 Kolmandana väidab apellant sisuliselt, et Üldkohus möönis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 89 kaudselt, kuid kindlalt, et tema õigust olla ära kuulatud ei olnud tagatud, tunnistades, et abitaotluse kohta otsuse tegemiseks oli teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutusel vaja ärakuulamise protokolle, et täiendada nõuandekomitee arvamust, mis oli kokkuvõtlik.
- 43 Neljandana leiab apellant sisuliselt, et kuigi Üldkohus möönis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 90, et apellant esitas kohtumenetluse staadiumis ärakuulamise protokollidel põhinevaid uusi argumente, mis võisid abitaotluse lahendusena tuua kaasa teistsuguse tulemuse, leidis Üldkohus, et õigust olla ära kuulatud ei ole rikutud. Apellant on seisukohal, et see Üldkohtu hinnang põhineb ekslikul eeldusel, et talle ei pea edastama ärakuulamise protokolle.
- 44 Vastuseks leiab parlament sisuliselt, et esimene väide tuleb põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.
- 45 Parlament väidab esimesena, et harta artikli 41 lõike 2 punkti b sõnastuse kohaselt on konfidentsiaalsus õiguse olla ära kuulatud õiguspärane piirang.
- 46 Sellega seoses täpsustab parlament, et tunnistajate sõnavabaduse tagamiseks on hädavajalik tagada haldusjuurdluse käigus tunnistaja ütluste konfidentsiaalsus nii oletatava ahistaja kui ka kaebuse esitaja suhtes. Nimelt esiteks võib selle konfidentsiaalsuse võimalik kaotamine eelkõige kohtumenetluse käigus takistada erapooletu ja objektiivse uurimise läbiviimist, mille käigus need isikud, keda palutakse vabatahtlikkuse alusel tunnistajatena ära kuulata, teevad täielikult koostööd. Teiseks annab konfidentsiaalsus nendele tunnistajatele tagatised, kuna neil on seega kindlus, et nad ei pea kogema kättemaksu ega asjasse puutuvate isikute survet.
- 47 Parlament lisab, et vastavalt valdkonna sise-eeskirjadele tagab nõuandekomitee esimees tunnistajatele, et nende ütlused jäävad konfidentsiaalseks.

- 48 Teisena märgib parlament, et talituses rahu tagamise eesmärk on täiendav ja lahutamatu eesmärgist lõpetada ahistamine. Nii võib konfidentsiaalsuse kaotamine tõenäoliselt tekitada talituses konflikte, õhutades seal uuesti võimalikku vaenu. Järelikult ei saa apellant väita, et Üldkohus ei võtnud arvesse teist nendest eesmärkidest.
- 49 Kolmandana rõhutab parlament, et ärakuulamise anonüümseks muutmisest, see tähendab tunnistajate nimede kustutamisest, ei piisa, et tagada selle isiku tuvastamise võimatus, kes ütlused annab, kuna tunnistajat on võimalik tuvastada ka teabe kattumise ja eelkõige just nende asjaolude põhjal, mida ta tõendab.
- 50 Neljandana väidab parlament, et apellandile anti 1. aprillil 2016 täielik võimalus teostada harta artikli 41 alusel oma õigust olla ära kuulatud, kuna ta sai sellel kuupäeval teada põhjused, millele tugines administratsiooni kavatsus jätta tema abitaotlus rahuldamata. Selles kontekstis tuleb parlament meelde, et liidu kohtu sõnul ei ole abitaotluse esitajal ahistamise tõrjumiseks saadava abi valdkonnas nii ulatuslikku õiguskaitset, kui on ette nähtud kaitseõiguste raames, vaid tal on selleks, et tagada õigus heale haldusele, vastavalt harta artikli 41 lõike 2 punktile a õigus olla ära kuulatud.
- 51 Järelikult tähendaks harta artikli 41 õige tõlgendamine seda, et apellandil ei ole õigus saada mitte kõiki tema abitaotluse menetlemise raames koostatud dokumente, vaid üksnes põhjendused, millele tugines administratsiooni kavatsus jätta abitaotlus rahuldamata. Sellest järeldub, et apellandil ei ole võimalik tutvuda ärakuulamise protokollidega, kui ta teostab oma õigust olla ära kuulatud.
- 52 Viiendana, mis puudutab apellandi vastuväidet vaidlustatud kohtuotsuse punkti 90 kohta, siis parlament leiab, et see jääb edutuks, kuna igal juhul ei saa apellant tutvuda tunnistajate ütlustega, mis on oma laadilt konfidentsiaalsed. Isegi kui eeldada, et apellandil oleks selline õigus, leiab parlament, et apellant ei esitanud ühtegi uut argumenti, mis oleks võinud mõjutada personali peadirektori 3. juuni 2016. aasta otsust jätta abitaotlus rahuldamata.

Euroopa Kohtu hinnang

- 53 Esimeses väites heidab apellant Üldkohtule sisuliselt ette, et on rikutud harta artikli 41 lõike 2 punktis a tagatud õigust olla ära kuulatud, kuna Üldkohus leidis, et selle sättega ei ole vastuolus see, kui Hfil ei võimaldatud enne vaidlusaluste otsuste vastuvõtmist tutvuda nõuandekomitee koostatud tunnistajate ärakuulamise protokollidega.
- 54 Esimesena tuleb märkida, et teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus kuulus apellandi tõesti ära 8. detsembri 2015. aasta kirja alusel, milles toodi välja põhjused, miks personali peadirektor kavatses tema abitaotluse rahuldamata jätta. Apellandil ei olnud siiski nõuandekomitee arvamust ega selle komitee läbi viidud ärakuulamiste protokolle, et esitada oma seisukohad põhjenduste kohta, millele teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus selles kirjas abitaotluse rahuldamata jätmiseks tugines.
- 55 Teisena, nagu Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 73 ja 74 märkis, on vaidlusalune otsus, kui sellega jäetakse rahuldamata abitaotlus ja tehakse seega järeldus, et tegemist ei ole psühholoogilise ahistamisega, harta artikli 41 lõike 2 tähenduses üksikmeede, mis teda kahjustab.
- 56 Kolmandana tuleb täpsustada, et niisuguses menetluses nagu käesolevas asjas võib väidetav ahistamise ohver hea halduse põhimõtte alusel tugineda õigusele olla ära kuulatud. Harta artikli 41 „Õigus heale haldusele“ lõikes 1 on nimelt ette nähtud, et igal juhul on õigus sellele, et liidu institutsioonid ja organid käsitleksid tema küsimusi erapooletult, õiglaselt ning mõistliku aja jooksul.

- 57 Lisaks on nimetatud artikli 41 lõikes 2 sätestatud, et õigus heale haldusele kätkeb igäühe õigust, et teda kuulatakse ära enne seda, kui tema suhtes kohaldatakse üksikmeedet, mis võib teda kahjustada; igäühe õigust tutvuda teda puudutavate andmetega, võttes samal ajal arvesse konfidentsiaalsuse ning ameti- ja ärisaladusega seotud õigustatud huve, ning asutuste kohustust põhjendada oma otsuseid.
- 58 Täpsemalt on õigusega olla ära kuulatud tagatud igäühele võimalus teha haldusmenetluse raames, enne tema huve kahjustada võiva otsuse tegemist, tegelikult ja tõhusalt teatavaks oma seisukoht (vt 4. aprilli 2019. aasta kohtuotsus *OZ vs. EIP*, C-558/17 P, EU:C:2019:289, punkt 53).
- 59 Seega peab Euroopa Kohus kontrollima, kas Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta otsustas vaidlustatud kohtuotsuse punktides 82–87, et õigus olla ära kuulatud ei tähenda kohustust edastada apellandile tunnistajate ärakuulamise protokolle enne vaidlusaluse otsuse vastuvõtmist. Üldkohus leidis sellega seoses, et põhimõtteliselt on selleks, et tagada töökohal igasuguse psühholoogilise või seksuaalse ahistamise keelu tõhus rakendamine, administratsioonil lubatud ette näha võimalus tagada tunnistajatele, kes on nõus andma väidetava ahistamisjuhtumi korral ütlusi vaidlusaluste asjaolude kohta, et nende ütlused jäävad konfidentsiaalseks nii väidetava ahistaja kui ka eeldatava ohvri suhtes.
- 60 Euroopa Kohus on juba leidnud, et Euroopa ametnikke puudutavas ahistamist käsitlevas vaidluses on isikul, kes esitas personali direktoraadile ahistamiskaebuse, selleks et tal oleks võimalik tõhusalt esitada asjaomasele institutsioonile oma seisukohad enne, kui viimane teeb otsuse, õigus nõuda, et talle edastataks vähemalt kokkuvõtte ahistamises süüdistatud isiku ja erinevate tunnistajate ütlustest, kes kuulati ära uurimismenetluse käigus, kusjuures selle kokkuvõtte edastamisel tuleb vajaduse korral järgida konfidentsiaalsuse põhimõtet. Euroopa Kohus märkis, et see kehtib osas, milles neid ütlusi kasutati aruandes, mis edastati asutusele, kes võttis vastu otsuse kaebuse rahuldamata jätmise kohta, ning mis sisaldas soovitusi, millele see asutus oma otsuses tugines (vt selle kohta 4. aprilli 2019. aasta kohtuotsus *OZ vs. EIP*, C-558/17 P, EU:C:2019:289, punkt 57).
- 61 Käesolevas asjas nähtub vaidlustatud kohtuotsuse punktidest 80 ja 89, et abitaotluse kohta otsuse tegemiseks oli teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutuse käsutuses nii nõuandekomitee arvamus kui ka tunnistajate ärakuulamise protokollid, mis annavad tervikliku ja üksikasjaliku ettekujutuse asjaolude paikapidavusest ja nende asjaolude tajumisest asjaomase üksuse eri töötajate poolt.
- 62 Kuna teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus võttis vaidlusaluse otsuse tegemisel arvesse ärakuulamise protokolle, siis oli oluline, et apellant saaks nende kohta oma seisukoha avaldada, nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 62. Seega oli apellandil selleks, et ta saaks tõhusalt esitada oma seisukohad, õigus nõuda, et talle edastataks vähemalt kokkuvõtte nii nõuandekomitee arvamusel kui ka tunnistajate ärakuulamise protokollidest, kuna teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus tugines vaidlusaluses otsuses nendele dokumentidele.
- 63 Nende dokumentide edastamine apellandile pidi siiski toimuma nii, et on järgitud õiguspäraseid huve konfidentsiaalsusele, mida tuleb seega tasakaalustada õigusega olla ära kuulatud (vt selle kohta 4. aprilli 2019. aasta kohtuotsus *OZ vs. EIP*, C-558/17 P, EU:C:2019:289, punkt 57).
- 64 Üldkohus leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 83, et administratsioon võib ette näha võimaluse tagada uurimise raames ära kuulatud tunnistajatele, et nende antud ütlused jäävad konfidentsiaalseks.
- 65 See administratsioonile antud vabadus ei ole aga tingimata vastuolus ahistamisest teatanud isiku õigusega olla ära kuulatud.
- 66 Nimelt selleks, et tagada tunnistaja ütluste konfidentsiaalsus ja sellega kaitstavad eesmärgid, tagades samas, et apellant kuulatakse enne tema huve kahjustava otsuse vastuvõtmist tõhusalt ära, võib kasutada teatavaid tehnilisi võtteid, nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 71 rõhutas, milleks

näiteks on anonüümseks muutmine või tunnistaja ütluste sisu avaldamine kokkuvõtte vormis või ka ütluste sisu teatud kohtade peitmine (vt selle kohta 4. aprilli 2019. aasta kohtuotsus OZ vs. EIP, C-558/17 P, EU:C:2019:289, punkt 59).

- 67 Üldkohus leidis aga, et teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus ei rikkunud apellandi õigust olla ära kuulatud, kui ta keeldus apellandile edastamast tunnistajate ärakuulamise protokolle enne vaidlusaluse otsuse vastuvõtmist, analüüsimata, kas konfidentsiaalsusega seotud õiguspäraste huvide kaitsmine on võimalik selle õigusega ühitada.
- 68 Lisaks tuleb rõhutada, et selliseid tehnilisi võtteid, nagu on kirjeldatud käesoleva kohtuotsuse punktis 66, kasutati just Üldkohtu menetluses, kes kohustas parlamenti esitama asjaomaste aruannete anonüümseks muudetud versiooni nii, et sisu on osaliselt peidetud.
- 69 Seega, nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 76, rikkus Üldkohus õigusnormi, kui ta jättis tuvastamata, et harta artiklist 41 tulenevate nõuetega on vastuolus asjaolu, et apellandile ei edastatud vähemalt anonüümseks muudetud kokkuvõtet eri tunnistajate ütlustest ja teda ei olnud võimalik nende kohta ära kuulata, mistõttu apellandile ei antud võimalust esitada tulemuslikult seisukohti nende sisu kohta enne, kui personali peadirektor tegi vaidlusaluse otsuse, mis apellanti kahjustas.
- 70 Eeltoodust tuleneb, et apellatsioonkaebuse esimese väitega tuleb nõustuda ja vaidlustatud kohtuotsus sellel alusel tervikuna tühistada, ilma et oleks vaja analüüsida muid argumente, mille apellant selle väite raames esitas, aga apellatsioonkaebuse teisi väiteid.

Hagimenetlus Üldkohtus

- 71 Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 61 esimese lõigu teise lause kohaselt võib Euroopa Kohus teha Üldkohtu otsuse tühistamise korral asja suhtes ise lõpliku kohtuotsuse, kui menetlusstaadium seda lubab.
- 72 Tuleb aga tõdeda, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt toob kaitseõiguste, eelkõige õiguse olla ära kuulatud rikkumine kaasa asjaomase haldusmenetluse lõpus tehtud otsuse tühistamise vaid juhul, kui ilma selle rikkumiseta oleks menetluse tulemus võinud olla teistsugune (10. septembri 2013. aasta kohtuotsus G. ja R., C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, punkt 38, ja 4. aprilli 2019. aasta kohtuotsus OZ vs. EIP, C-558/17 P, EU:C:2019:289, punkt 76).
- 73 Käesolevas asjas, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 69, ei edastatud apellandile harta artiklit 41 rikkudes vähemalt anonüümseks muudetud kokkuvõtet eri tunnistajate ütlustest ja teda ei olnud võimalik nende kohta ära kuulata, mistõttu apellandile ei antud võimalust esitada tulemuslikult seisukohti nende sisu kohta enne, kui personali peadirektor tegi vaidlusaluse otsuse, mis apellanti kahjustas. Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktides 121–123 märkis, tuleb seda edastamata jätmist aga käsitada nõuete rikkumisena, mis mõjutas paratamatult nii nõuandekomitee aruannet kui ka vaidlusalust otsust. Nimelt, kui apellandile oleks antud võimalus olla tulemuslikult ära kuulatud, oleks ta saanud personali peadirektorit veenda, et asjaolude ja konteksti erinevate aspektide teistsugune hindamine, mis on selle otsuse jaoks määrava tähtsusega, on võimalik ja et neid tuleb kaaluda teisiti.
- 74 Seega ei saa välistada, et personali peadirektori otsus hageja abitaotluse kohta oleks olnud positiivne.
- 75 Järelikult tuleb vaidlusalune otsus tühistada.
- 76 Mis puudutab apellandi nõudeid hüvitada talle tekitatud kahju, siis tuleb märkida, et vaidlusaluse otsuse tühistamine on piisav hüvitis mittevaralise kahju eest, mis apellandile võib olla käesoleval juhul tekkinud.

- 77 Mittevaralise kahju hüvitamise nõuded on seega ainetud ja selles suhtes ei ole vaja otsust teha (vt selle kohta 4. aprilli 2019. aasta kohtuotsus OZ vs. EIP, C-558/17 P, EU:C:2019:289, punkt 81).
- 78 Nendel asjaoludel tuleb apellandi kahju hüvitamise nõuded jätta rahuldamata.

Kohtukulud

- 79 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 184 lõikes 2 on ette nähtud, et kui apellatsioonkaebus on põhjendatud ja Euroopa Kohus teeb ise kohtuasjas lõpliku otsuse, otsustab ta kohtukulude jaotuse.
- 80 Vastavalt kodukorra artikli 138 lõikele 1, mida kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonimenetluse suhtes, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.
- 81 Kuna parlament on kohtuvaidluse põhiosas kaotanud, tuleb tema kohtukulud jätta tema enda kanda ja mõista temalt välja apellandi kohtukulud nii esimeses kohtuastmes kui ka apellatsioonimenetluses, nagu apellant on seda nõudnud.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

- 1. Tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 29. juuni 2018. aasta kohtuotsus HF vs. parlament (T-218/17, EU:T:2018:393).**
- 2. Tühistada 3. juuni 2016. aasta otsus, millega Euroopa Parlamendi personali peadirektor kui selle institutsiooni teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus jättis rahuldamata HFi taotluse Euroopa Liidu ametnike personalieeskirjade artikli 24 tähenduses abi saamiseks.**
- 3. Jätta hagi ülejäänud osas rahuldamata.**
- 4. Jätta Euroopa Parlamendi kohtukulud tema enda kanda ja mõista temalt välja HFi kohtukulud nii esimeses kohtuastmes kui ka apellatsioonimenetluses.**

Allkirjad